

Focus

De natuur in met een beperking

▲ Invalidenparkeerplaatsen van De Hoge Veluwe.

Als je in een rolstoel zit, slechtziend of blind bent, of als je een scootmobiel of rollator gebruikt, dan kom je heel vaak wandelpaden tegen die slecht begaanbaar zijn. Vaak ontbreken er voldoende rustplekken en zijn uitzichtpunten of vogelkijkhutten nauwelijks bereikbaar. En dan laat de toegankelijkheid van bezoekerscentra en horecagelegenheden in veel gevallen ook nog te wensen over.

“Ik wil graag in mijn rolstoel samen met mijn man een mooie wandeling maken in het bos, maar soms is het zo'n gedoe om er te komen.

Zonder gehandicaptenparkeerplaats en waar de auto's dicht op elkaar staan begint het al: ik kom met veel moeite uit de auto in de rolstoel. En als dan het wandelpad erg hobbelig blijkt en veel boomwortels en kuilen kent ... En als ik dan nodig naar de wc moet, maar het toilet in het restaurant is voor mij niet toegankelijk, dan denk ik: laat mij de volgende keer maar thuis.” Toen mijn echtgenote ruim dertig jaar geleden door een chronische ziekte steeds slechter ging lopen en na enkele jaren

definitief afhankelijk werd van een rolstoel, kreeg het begrip toegankelijkheid ineens een heel andere betekenis voor ons. Drempels, te smalle ingangen en winkelpaden. Stoepen zonder afrit op de hoeken, hobbels en kuilen.... En in de natuur was een wandelpad heel vaak geen pretje voor iemand in een rolstoel. Natuurlijk hielp ik mijn vrouw graag over de kuilen, de hobbels en boomwortels heen, maar voor iemand die graag zoveel mogelijk zelfstandig wil blijven, was het een stevige confrontatie met haar afhankelijkheid. Dat heeft me gemotiveerd om me bij het Kenniscentrum Groen & Handicap (www.natuurzonderdrempels.nl) voor een betere toegankelijkheid van de natuur in te zetten.

Diverse behoeften

Gelukkig is bij sommige beheerders van natuur- en recreatiegebieden de wil aanwezig om hun gebied zo toegankelijk mogelijk te maken voor mensen met een beperking. Maar helaas wordt er niet altijd goed nagedacht bij het aanbrengen van voorzieningen. Als bijvoorbeeld een picknicktafel midden op een grasveld wordt geplaatst, dan is de kans groot dat iemand in een handbewogen rolstoel daar geen gebruik van kan maken, omdat de weg ernaar toe te drassig of te hobbelig is. Een wandelpad met veel laaghangende takken is voor mensen met een visuele handicap een onneembare en soms pijnlijke hindernis. Beheerders hebben uiteraard te maken met een grote diversiteit aan bezoekers, allen

... dan denk ik: laat mij de volgende keer maar thuis

met hun behoeften en wensen. Mountainbikers vragen een totaal ander terrein dan iemand in een rolstoel! Fietsers hebben soms hinder van een scootmobielgebruiker op een smal fietspad. Wandelaars zonder handicap willen graag een ruig terrein, terwijl iemand met uithoudingsproblemen gebaat is bij een vlakke ondergrond. Zelfs binnen de groep mensen met een beperking zijn er allerlei verschillende wensen. Iemand in een elektrische rolstoel kan veel beter 'uit de voeten' op een hobbelig zandpad dan iemand in een handbewogen rolstoel. Jongere rolstoelgebruikers willen avontuurlijke wandelpaden, terwijl ouderen vaak voor een verhard wandelpad kiezen. Die diversiteit aan bezoekerswensen is voor veel terreinbeheerders de reden geweest om aparte rolstoelpaden, familiepaden, beleefroutes of rolstoelroutes te realiseren. Meestal zijn die relatief kort, hebben ze een harde(re) ondergrond en zijn er langs het pad diverse voorzieningen aangelegd, zoals aangepaste informatieborden, speciale picknicktafels en banken. Zo kunnen mensen met een beperking er toch op uit!

En nu op pad!

Een wandeldag begint voor ons altijd met een zoektocht op internet, waar verschillende websites te vinden zijn die goede

◀ Belevingspad op De Hoge Veluwe: ook leesbaar vanuit de rolstoel.

informatie geven over mogelijkheden en voorzieningen. We letten dan op de volgende punten:

- gehandicaptenparkeerplaatsen
  - paden die geschikt zijn voor een rolstoel
  - bruikbare rustpunten/-banken, picknicktafels e.d.
  - een goed toegankelijke horecagelegenheid met een ruim, rolstoeltoegankelijk toilet
- Uit ervaring kunnen we een aantal voorbeelden aanhalen van paden die mijn vrouw als zeer toegankelijk heeft ervaren en die ook een hoge belevingswaarde hebben.

Twee wandelpaden op het Dwingelderveld

De twee paden op het Dwingelderveld bij Dwingeloo en Spier worden beide geprezen als bijzondere en toegankelijke paden. Ze bieden prachtige afwisselende wandelingen met bloeiende heide, bomen, bosbessen, zitbankjes, picknicktafels en lichte hoogteverschillen. De paden zijn verhard en uitermate geschikt voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel. Het Spierpad loopt door verschillende typen bos maar komt ook langs vennen met mooie doorkijkjes. Op bijzondere plaatsen zijn rustplaatsen gemaakt die speciaal door mensen met een beperking gebruikt kunnen worden. Het Familiepad Noordenveld voert langs een nieuw natuurontwikkelingsgebied van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten samen. Het pad is fonkelnieuw met een rimpelloze vloer en met geweldig mooie voorzieningen zoals zitbankjes, picknick-

tafels en enkele RPP's (Rolstoel Passeer Plaats). Dit is een bredere plek in de wandelroute opdat men elkaar heel goed kan passeren met scootmobiel en rolstoel.

Nationaal Park De Hoge Veluwe

Met een gehandicaptenparkeerkaart mag de auto gratis het park in. Je parkeert dan in het centrumgebied van De Hoge Veluwe. Hier starten de wandelingen van het Belevingspad (ruim 1 km) en het Landschapspad (4,1 km). Het Berlagepad (2,6 km) ligt bij het Jachthuis Sint Hubertus. Bij alle startpunten zijn aangepaste toiletten aanwezig. Langs het Belevingspad zijn verschillende spelelementen geplaatst die voor iedereen – jong en oud – toegankelijk en uitdagend zijn.

De Kampina / Huisvennenroute

De Huisvennenroute in de bossen van Boxtel is een bijzondere en toegankelijke route. Het bijzondere van deze route door een prachtig stuk bos is dat het half verharde wandelpad er heel natuurlijk uit ziet en toch heel goed berijdbaar is voor iemand in een rolstoel. Het wordt door Natuurmonumenten goed onderhouden, wat zichtbaar is aan het goed afgevlakte pad. Veel half verharde bospaden hebben een enigszins bol profiel. Dat is goed voor de afwatering, maar heel vervelend berijdbaar met een rolstoel, omdat je telkens moet bijsturen door het naar de zijkanten aflopende vlak van het pad. ■■

PRAKTISCHE INFORMATIE

Op www.wandelenmeteenbeperking.nl zijn 144 toegankelijke wandelpaden te vinden met informatie over startpunt, parkeerplaats, lengte van het pad, eventuele mogelijkheden en of er een horecagelegenheid in de buurt is met een toegankelijk toilet.

Ervaringen van bezoekers

In het handboek *Samen op Pad* (PDF) vertellen bezoekers van natuur- en recreatiegebieden uitgebreid over hun ervaringen. Gratis te downloaden via: www.natuurzonderdrempels.nl/samen-op-pad

Ton Kwakkel is sinds 2007 bestuurslid van Kenniscentrum Groen & Handicap (www.natuurzonderdrempels.nl). Het centrum adviseert over een betere toegankelijkheid van wandelpaden in de natuur.